

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Сучасна психіатрична пропедевтика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Освітньо-професійна програма	Клінічна психологія
Кафедра	Клінічної психології
Кількість кредитів	4.0 кредити ЄКТС
Форма контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Світлана Полшкова
Контактна інформація	Svitlana.polshkova@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Опис	<p>Навчальна дисципліна спрямована на формування базових знань про психічні розлади, їх клінічні прояви, принципи психіатричної діагностики та міждисциплінарної взаємодії у сфері психічного здоров'я. Курс охоплює основи психопатології, структуру психічного статусу, класифікаційні підходи (DSM-5-TR, ICD-11), диференційну діагностику основних психічних розладів, принципи клінічного інтерв'ю та первинної оцінки психічного стану. Особлива увага приділяється ролі психолога в системі психіатричної допомоги, межах компетенції, етичним аспектам роботи та розпізнаванню станів, що потребують невідкладного втручання.</p> <p>Дисципліна формує клінічне мислення, здатність розпізнавати психопатологічні симптоми, аналізувати структуру розладу та орієнтуватися у маршрутизації пацієнтів..</p>
Мета	<p>Метою освітнього компонента є: сформувати у здобувачів системне уявлення про основи сучасної психіатрії та психопатології, навчити розпізнавати ключові психопатологічні симптоми і синдроми, здійснювати первинну психологічну оцінку психічного стану та правильно визначати межі професійної компетенції психолога у взаємодії з психіатричною службою..</p>

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1. Предмет і завдання психіатричної пропедевтики

Поняття пропедевтики в психіатрії. Місце дисципліни в системі підготовки психолога та фахівця з ментального здоров'я. Основні категорії психіатрії: норма, патологія, психічний розлад, психічне здоров'я. Принципи біопсихосоціальної моделі.

Тема 2. Історія розвитку психіатрії та сучасні класифікації

Етапи становлення психіатрії: від ізоляційної моделі до доказової медицини. Антипсихіатричний рух. Сучасні класифікації психічних розладів: ICD-11 та DSM-5-TR. Принципи діагностичної систематизації.

Тема 3. Методи клінічного обстеження в психіатрії

Структура психіатричного інтерв'ю. Збір анамнезу (життєвий, сімейний, соматичний, психічний). Поняття психічного статусу. Спостереження як клінічний метод. Етичні аспекти збору інформації.

Тема 4. Порушення свідомості та орієнтування

Ясність свідомості, її рівні та патологічні зміни. Делірій, сутінкові стани, оглушення. Порушення орієнтування у часі, просторі та власній особистості. Диференціація органічних та психогенних станів.

Тема 5. Порушення сприймання

Ілюзії, галюцинації, псевдогалюцинації. Сенсорні та когнітивні механізми викривлення сприймання. Галюцинаторно-маячні синдроми. Диференціація психотичних і непсихотичних феноменів.

Тема 6. Порушення мислення

Формальні та змістові розлади мислення. Прискорення, загальмованість, розірваність мислення. Маячні ідеї, надцінні ідеї, обсерсії. Логіка клінічної оцінки мисленневих порушень.

Тема 7. Порушення емоційної сфери

Афекти, настрої, емоційна регуляція. Депресивні, тривожні, дисфоричні, маніакальні стани. Емоційна лабільність, притуплення, амбівалентність. Психопатологія афективних розладів.

Тема 8. Порушення волі та потягів

Гіпобулія, абулія, імпульсивність. Порушення інстинктів і потягів (харчові, сексуальні, агресивні). Адиктивна поведінка як межовий феномен між психологією і психіатрією.

Тема 9. Порушення пам'яті та інтелекту

Амнезії, гіпомнезії, парамнезії. Когнітивні порушення. Дементні та псевдодементні стани. Роль нейропсихологічної оцінки у психіатричній практиці.

Тема 10. Невротичні та стрес-асоційовані розлади

Тривожні розлади, фобії, обсесивно-компульсивні прояви, ПТСР. Поняття неврозу в сучасній психіатрії. Межі між психологічною адаптацією та клінічним розладом.

Тема 11. Психотичні розлади

Шизофренічний спектр, гострі психотичні стани. Позитивна та негативна симптоматика. Клінічна картина психозу. Ознаки невідкладних станів.

Тема 12. Розлади особистості та поведінкові порушення

Кластерний підхід (А, В, С). Пограничні, нарцисичні, дисоціальні риси. Диференціація характерологічних особливостей і патологій. Роль психолога у роботі з розладами особистості.

Тема 13. Межі компетенції психолога та взаємодія з психіатричною службою

Показання до консультації психіатра. Алгоритм дій при суїцидальному ризику та

психотичних станах. Етичні принципи роботи з пацієнтами з психічними розладами. Мультидисциплінарна взаємодія в системі охорони психічного здоров'я.

ПОЛІТИКА КУРСУ

У межах курсу передбачено прослуховування тринадцяти лекцій, обов'язковою умовою опанування дисципліни є повне ознайомлення з усіма лекційними матеріалами та супровідними ресурсами.

Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за допомогою виконання практичних завдань, які передбачають аналіз практичних кейсів.

Важливою складовою курсу є практичні заняття, присутність на яких є обов'язковою. Практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичних знань, аналіз клінічних і професійних ситуацій, розвиток навичок професійного мислення та міжособистісної взаємодії. Пропуски практичних занять без поважної причини негативно впливають на підсумкову оцінку. У разі наявності поважної причини пропущене заняття може бути відпрацьоване шляхом виконання індивідуального завдання за погодженням із викладачем.

Під час контактних занять і онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної етики, коректної професійної поведінки та принципів взаємної поваги. У процесі навчання забороняється плагіат, використання сторонньої допомоги під час тестування та передача власних відповідей іншим здобувачам. Порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність відповідно до чинних нормативних документів закладу вищої освіти.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання протягом семестру і включає систематичний моніторинг навчальних досягнень здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі виконання практичних завдань, розв'язання кейсів та активної участі в обговореннях, в обсязі навчального матеріалу, визначеному для кожного заняття.

- виконання практичних задач (максимально 20 балів за кожне);
- самостійна робота (оцінюється під час поточного контролю теми);
- виконання умов академічної дисципліни – оцінюється присутність на заняттях, вчасне виконання практичних завдань, участь у дискусіях на практичних заняттях. Максимальна оцінка -20 балів

Форма підсумкового семестрового контролю:

Екзамен. Екзаменаційний тест складається з 20 питань різного рівня складності: Кожне питання 2 бали. Відповідно, максимальний бал за успішне виконання тесту – 40 балів

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні завдання	20	40
Виконання умов академічної дисципліни	20	20
Залік	40	40
		100

Умова допуску до заліку: мінімальна кількість балів при виконанні умов академічної дисципліни – 34 бали

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (26 год.) та практичних (6 год.)/практичних контактних занять (2 год.), організації самостійної роботи студентів (86 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: вербальні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань), а також інтерактивні техніки та методики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. " American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5-TR. 5th ed., text rev. Washington, DC : American Psychiatric Publishing, 2022.
2. Gelder, M., Andreasen, N., Lopez-Ibor, J., Geddes, J. New Oxford Textbook of Psychiatry. 3rd ed. Oxford : Oxford University Press, 2020.
3. Maruta, N. O., Pinchuk, I. Ya., Kozhyna, H. M. Psychiatry. Kyiv : Медицина, 2017.
4. Pinchuk, I. Ya., Maruta, N. O. Clinical Psychiatry: Textbook. Kyiv : ВСВ «Медицина», 2020.
5. Sadock, B. J., Sadock, V. A., Ruiz, P. Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry. 12th ed. Philadelphia : Wolters Kluwer, 2021.
6. Sims, A. Sims' Symptoms in the Mind: An Introduction to Descriptive Psychopathology. 6th ed. Edinburgh : Elsevier, 2018.
7. Stahl, S. M. Prescriber's Guide: Stahl's Essential Psychopharmacology. 7th ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2020.
8. Stahl, S. M. Stahl's Essential Psychopharmacology: Neuroscientific Basis and Practical Applications. 5th ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2021.
9. Trzepacz, P. T., Baker, R. W. The Psychiatric Mental Status Examination. Oxford : Oxford University Press, 1993.
10. World Health Organization. ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics (Version 2023). Geneva : WHO, 2023. URL: <https://icd.who.int>